

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Економічний факультет Кафедра статистики, обліку та економічної
інформатики

СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ЕКОНОМІНОЇ ДІАГНОСТИКИ
ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалаврів

напряму 051 Економіка

Прикладна статистика

(Шифр за ОПІ ПІ 4.2В)

Дніпро 2017 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Дніпровський національний університет ім.
Олеся Гончара

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Єлісеєва Оксана Костянтинівна, доктор
економічних наук, професор кафедри статистики, обліку та економічної
інформатики

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки 051
Економіка

Протокол від “23” травня_ 2017 року №_7_

ВСТУП

В умовах необхідності розв'язання внутрішніх проблем підприємства, зокрема пошук фінансових резервів для розвитку, підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається, необхідним є використання економічної діагностики для прийняття управлінських рішень.. Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних, практичних та методичних аспектів проведення як внутрішньої так і зовнішньої діагностики.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Статистичні методи економічної діагностики» базується на таких дисциплінах як теорія ймовірностей, математична статистика та інших.

Теоретичною та методологічною основою курсу є економічна теорія та діалектичний метод пізнання суспільства, що дозволяє розглядати питання діагностики на сучасних досягненнях науки та практики, включаючи подальший розвиток організаційних методів проведення діагностики відповідно до змін законодавчо- нормативної бази.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є отримання знань про особливості застосування методів економічної діагностики в сучасних умовах господарювання. Аналіз системи критеріїв, що дозволяють визначити поточний стан і перспективи розвитку підприємства в таких сферах як підвищення конкурентоспроможності підприємства та продукції підприємства, визначення та підвищення виробничого потенціалу підприємства, забезпечення стійкого фінансового стану та економічної безпеки.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення із сутністю та теоретичними основами економічної діагностики;
- формування вміння правильно застосовувати методичний інструментарій економічного діагностування стану підприємства;
- набуття практичних навичок щодо проведення діагностичних процедур по визначенню ефективності роботи підприємства, його конкурентоспроможності, конкурентоспроможності продукції, оцінці потенціалу підприємства, його фінансового4 стану, ефективності

- управління підприємством, економічної безпеки тощо;
- набуття навичок здійснення якісного аналітичного обґрунтування результатів діагностування підприємства та розробки рекомендацій за отриманими результатами.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен знати:

- сучасні методики діагностики для ефективного управління економічними системами на мікро- та макро- рівні ;
- методи рейтингового оцінювання конкурентоспроможності економічних систем на основі експертної діагностики;
- методи експрес-діагностики .

Підготовлений фахівець повинен вміти:

- розробити систему статистичних показників для діагностики стану економічної системи;
- провести експрес-діагностику стану економічної системи
- провести діагностику стану та розвитку підприємства;
- провести діагностику регіонів на основі рейтингової оцінки

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Тема 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ.

Підприємство, як приклад виробничо-економічної системи. Методологія розвитку виробничо-економічних систем. Методологічні основи управління функціонуванням ВЕС. Задачі економічної діагностики в системі управління ВЕС

Тема 2. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ.

Загальні підходи до визначення якісних характеристик економічної інформації. Інформаційні потоки в системі управління ВЕС. Система показників економічної діагностики. Концепція статистичних методів в діагностиці

МОДУЛЬ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ СТАНУ ВЕС

Тема 3. МЕТОДИ ЕКСПЕРТНОЇ ОЦІНКИ СТАНУ ВЕС.

Моніторинг як метод інформаційно-статистичного дослідження стану виробничо-економічних систем. Розробка управлінських рішень на основі оцінки цільових статистичних показників. Застосування експертних оцінок при проведенні діагностики. Оцінка конкурентоспроможності підприємств гірничодобувної галузі. Діагностика якості праці персоналу ВЕС шляхом експертного аналізу

Тема 4. РОЗРОБКА СТАТИСТИЧНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ВЕС

Методологічні підходи до адаптивного управління ВЕС. Розробка адаптивної двоетапної системи управління ВЕС. Методичні підходи до розробки імітаційних моделей розвитку ВЕС

МОДУЛЬ 3. ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ СТАТИСТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ДІАГНОСТУВАННЯ СТАНУ ВЕС

Тема 5. СТАТИСТИЧНІ МОДЕЛІ ДІАГНОСТИКИ СТАНУ ТА РОЗВИТКУ ВЕС. Прогнозування в системі діагностики стану та розвитку ВЕС.

Принципи розробки статистичних моделей для діагностування стану ВЕС.

Діагностика стану та розвитку ВЕС на основі статистичних моделей.

Діагностика стану та розвитку ВЕС на основі інтегрального показника.

Тема 6. МЕТОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.

Метод оцінки фінансового стану за абсолютними фінансовими показниками.

Метод коефіцієнтного аналізу. Методика комплексного аналізу фінансового стану підприємства. Економіко-математичні методи та моделі фінансового аналізу

МОДУЛЬ 4. МЕТОДИ РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ЇХ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ

Тема 7. МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОПОМОГОЮ РЕЙТИНГІВ. Методика рейтингового оцінювання підприємств за методом сум. Побудова рейтингу інвестиційної привабливості фінансового стану підприємств. Визначення класу фінансового стану підприємств металургійного комплексу. Комплексна рейтингова оцінка фінансового стану на прикладі машинобудівних підприємств

Тема 8. МОДЕЛІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ ЄДИНОГО ІНТЕГРАЛЬНОГО ПОКАЗНИКА. Моделі оцінки ймовірності банкрутства українських підприємств. Моделі інтегральної оцінки фінансового стану підприємств на основі визначення вагомості фінансових коефіцієнтів. Моделювання фінансової рівноваги підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану на основі використання матричних моделей

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, консультація; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, ситуаційні завдання.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

За рівнем інноваційності використовуються такі методи навчання: ситуативний (кейс-метод), брейнстормінг (мозковий штурм).

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення дисципліни «Статистичні методи економічної діагностики» використовуються такі методи контролю: опитування, захист тем, тестування, перевірка конспектів, контрольна робота.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Додається опорний конспект лекцій.

ЛІТЕРАТУРА

Нормативна та інструктивна

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку “Дебіторська заборгованість” 10. Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 (зі змінами та доповненнями) // <http://www.library.if.ua/book/5/192.html>.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку “Загальні вимоги до фінансової звітності” 1. Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.01.1999 № 87 (зі змінами та доповненнями) // <http://www.library.if.ua/book/5/86.html>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку "Зобов'язання" 11. Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20 (зі змінами та доповненнями) // <http://www.library.if.ua/book/5/193.html>.
4. Закон України “О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины в связи с принятием Закона Украины “О внесении изменений в Закон Украины “О государственной статистике”// Голос Украины. – 19 апреля 2002 г. – № 74.

Навчальна література

1. Єлісеєва О.К., Методи та моделі оцінки і прогнозування фінансового стану підприємств: Монографія/ О.К. Єлісеєва, Решетняк Т.В. – Краматорськ: ДДМА, 2007. – 208с.
2. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу/ Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С. – М.: ИНФРА-М, 1995.-176с.
3. Швиданенко Г. О., Олексюк О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: Монографія. – К.:КНЕУ,2002. – 192с.
4. Єлісеєва О.К. Економічна діагностика в управлінні виробничо-економічними системами (статистичний аспект): Монографія. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2006. – 292 с.
5. Єлісеєва О.К., Методи та моделі оцінки і прогнозування фінансового стану підприємств: Монографія/ О.К. Єлісеєва, Решетняк Т.В.- Краматорськ: ДДМА,2007.-208с.
6. Єлісеєва О.К. Методологія управління персоналом: статистичні методи та моделі: Монографія/ О.К. Єлісеєва, О.Третяк, В.Узунов. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2006 – 188 с.
7. Єлісеєва О.К. Діагностика и управление производственно-экономическими системами: Монография/ О.К. Єлісеєва, А.Н. Марюта, В. Узунов. – Днепропетровск: Наука и образование, 2004. – 194 с.
8. Марюта О.Н. Діагностування виробничо-економічних систем: Навч. посібник./ О.Н. Марюта, С.О. Смирнов, О.К. Єлісеєва. – Дніпропетровськ: Навчальна книга, 2003. – 57 с.
9. Костенко Т.Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навчальний посібник / Костенко Т.Д., Підгора Є.О.,

- Рижиков В.С., Панков В.А., Герасимов А.А., Ровенська В.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 400 с.
10. Котлер Ф. Основи маркетинга / Котлер Ф., Армстронг Г., Вонг В. // Пер. с англ. – М.: Издательский дом “Вильямс”, 1999. – 1056 с.
11. Крейнина М.Н. Финансовое состояние предприятия. Методы оценки. – М.: ДИС, 1997. – 224 с.

15. Інформаційні ресурси

1. www.ukrstat.gov.ua - офіційний сайт Державного комітету статистики України
2. www.kmu.gov.ua - офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. www.bank.gov.ua - офіційний сайт Національного банку України
4. www.sta.gov.ua - офіційний сайт Державної податкової адміністрації України
5. www.minfin.gov.ua - офіційний сайт Міністерства фінансів України
6. www.me.gov.ua - офіційний сайт Міністерства економіки України

Міжнародні організації:

1. <http://www.un.org/Depts/unsd/>
2. <http://www.imf.org>
3. <http://www.worldbank.org/>
4. <http://www.oecd.org/>
5. <http://europa.eu.int>
6. <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat/servfr/home.htm>
7. <http://www.ilo.org>
8. <http://www.lib.umich.edu/libhome/Documents.center/>